

TƏRKА THLIN YARAT DELWERA BULUS KƏ MBƏDA KORINTIYAWECHA

Ndat Ənna

¹ Yarat delwertiya bəkna mbədengna njang Bulus, at Fara tə ngəmtə'en kə naka ləthlənda Yəso Kərəsti. Pad yaraki delwertiya tə hwanmanəm Sastanis.

² Nakani yarat delwertiya kə bəda fa tərbanda Fara hur Korinti, tə mbəda fichile tadətə fichihiar a hur Yəso Kərəsti, atfichə kandə kənandə chidchid, nat tə fichile chika ayi la ak thləm Ləmwadengnəm Yəso kərəsti, Ləmwadengnanda tə inəm:

³ Kafata tə yuyurchita mbəda Shinnəm Fara tə Ləmwadengnəm, Yəso Kərəsti kə mbədengnuni.

Sət Usoko

⁴ Kənding la naki sandə Farə usoko kəthləm kunang, kəthləm kafadi Farə fərandəna kuni tə mbəda Kərəsti Yəso.

⁵ Chika tə mba yeni fəradə hurmichita kuni a fat'en, hur shuwunchengnuni tə sən'ən pad nat,

⁶ kəthləm əed ficha mbəsandə sheta engnani kə dər Kərəsti a hurnuni.

⁷ Kəthləm ndəkən bahwuni chika witə fər shemed muwa, nda i natuni dəf hwanita bata Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti;

⁸ Le na kəskunihar tə alchita kə mweshitkən, kəthləm kə sokuni nga fa chithansarəhiwa a farə bata Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti.

9 Fara, lə nəhdandə dəfshundəhi məlan ak kuni kənuni bweet tə hwe'en Yəso Kərəsti Ləmwandengnəm.

Sakchahi a Hur fa Tərbanda

10 Hwanadı kuni, hwanmancha, a hur thləm Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti ndatwa: "Natuni kə ngəmuni tə ndani məni saktəhi sa hurnuniwa, kə humangnguni inda kəna yarengnuni ərta, hanndəkikechengnuni pad ərta."

11 Hwanmanchina mbu'inofchi hura'a Kuluwi yu, ndatwa mbatsa thlerənuni.

12 I nati yarə ndatwa, chika wuna hurnuni məla mbu ən somən, ndatwa: "Njang i Bulus, "Yuna ndatwa, "Njang i Afolos, "Yunə padwa, "Njang i Kefas, "Yunəwa" Njang i Kərəsti."

13 Awi a shek Kərəsti hiwa? Ndu Bulus kukwandəfichihi kəthləm kunang? Ndu sang fichi baptisma kuni hur thləm Bulus?

14 Sadı Farə usoko sawi baptisma yuna hurnuniwa, nda Kirisbus tə Gayus ndak sandi kanda,

15 Kəthləm ndəkən yunəsə na ndatwa sangfichi baptisma hur Thləmnəwa.

16 Kit a sadı baptisma nofchi hura'a Istifanus. Difitə ndəkən kudukwi ndu sadı baptisma yunə padwa.

17 Thlənu Kərəsti njiwa kə si baptisma wa, pad kə bassi laulawata nga tə mbər sən'əna nifəwa, kəthləm mə səba fichi alchit palita Kərəsti dəwa.

Kərəsti Alchita Fara tə Sən'ən'en

18 Pathla palita bomchita mbəda fichile naka mba thlərettadi, pad kə mbədengnani kanang ti hərəkka alchita Fara.

19 Kəthləm yara fichəhi ndatwa:

"Ni wuwelandə sən'əna lə sənda dī,
kə sayi dathla lə dathladī kə'ən pofən."

20 A ai fa dathla? A ai fa sən'icha? A ai fa halə'inda kisshi'iya? A chawu Fara kishwa dathla kisshi'iya bomchitwowa?

21 Sokkən a hur dathla Fara, sənu kisshitə Farə tə mbanda dathlə'enwa, mbənangna Farə fa kə hərkaən fichile fərkəkit, tə mbəda bomchit bassə laulawatkən.

22 Ked Yahudawechə kə nandə sakətkən, Helenawecha naknda kat dathla,

23 kanang kana bassə Kərəsti kukwandə fichəhi, i sokka ənat chithansarəhi mbəda Yahudawechə, bomchit paddaa mbəda punofcha,

24 A nakən mbəda fichile at Fara, ndu Yahudawechə ndu Helenawecha nat hwaa, Kərəsti alchita Fara tə dathla Fara.

25 Kəthləm i tərtə fichəwa shid Farə bomchita, sherada dathla nifa, pad bah alchita Fara, sherada alchita nifa.

26 Hwanmancha yaramən nadengnunihi fari at fichi kuni. Nga terchənuni nak tə sən'ən witə i nifəwa; nga terchin nak tə mwandəwa, pad nga terchin ngəttə fichə nda kuturchəwa.

27 Farə tačkən i har naka bomchita kish, kəthləm kə harangfat fa dathla, tačkə Farə i nak ɓukbukka hur kisshita kə harangfat fa alchita.

28 Tačkə Farə ənat kubanda fata tə i njirtə kisshita nat tə ichi nguchəksi kəthləm i la nat nofcha tərtəwa ndiichin kə saən nga'ənwa.

29 Nat ichiniyu, səkən kəthləm mə təri nifə tə hwasa'inwa ən nakən a mbanitə Farə wa.

30 Farə səka natuni hur Yəso Kərəsti, le sokka dathlengnəmma mbəda Fara, məllan sokka fərkit

engnəm, chidchidchita tə hərəktengnəm.

³¹ Kəthləm ndəkən nda i natna hur yaratkən: "Chikawun na thla'a'ndə inda kə thla'angka hur Ləmwanda."

2

Bassa Pathla Kərəsti le Kukwandəficha

¹ Hwanmancha, ma bedi mbədengnuni, buwi kəthləm kə mbwa'aikuni i naka əubweeta Fara, tə mbər shunda ndu tə sən'ənwa.

² Kəthləm tepi tirihiur yahwisa sən'ən somən naki tə kuniwa, Yəso Kərəsti ndak, le kukwandəfichəhi.

³ Baki mbədengnuni hur əbah alchita tə lechita, pad tə saktatfə kaən.

⁴ Ləmfatsi ndu dathla hur shudengnə tə bassengnəwa, tə chedndə alchita Shemedə,

⁵ Kəthləm fərkitchidengnuni məniða dar sən'əna nofchəwa, kə naka dar alchita Fara.

Sən'əna Mbəda Shemedə

⁶ Chika tə kichu, la shuwunkani sən'əna kə mbəda fichile mwanka hur fərkit, nga sən'əna kisshi'i nakənya ndu i kuturchi nakənya, fichile naka thlərəttadəwa.

⁷ La nakani shuwun sən'əna Fara hur əubweetə yu, le naka hur əubweetə soh, sən'əni fərtə Farə soh kə tərka nathi kəthləm mwadengnəm.

⁸ Hur kuturchi nakənya ngusə mbəsang sən'əniyawa, mamuwa mbəsanda, ma kukwawundə Ləmwandə le nak mwanchinwa.

⁹ Nda i nat yaratkəna hur laulawatkən: "I tahsandə Fara fichilesə la mbənkəfatkən, tamu hwanita natwa, thləmatsə tamka səktəwa, hanndəkiketa nifəsə tamka yarandəhiwa."

10 Kanang chedandə Fara kani tə mbəda Shemed'en. Shemed'la kaən chikamənat, chikamə naka hwengngəchit icha Fara.

11 Wuna hurnofcha sənkə yara nifa, manga Shemedi nifəkən ti naka fi'enwa? Kichu pad nifəsə sənkə yara Farə wa Shemedə Farə ndak.

12 Thluwani shemedə kisshitəwa, Shemedi baka mbəda Fara thlətani, kəthləm kə sənani ichi fərandə Fara kani pofən.

13 La mbwa'angani ichiya kuni, nga tə shuwunchə le sakandə fichadı tə mbəda sən'əna nifəwa tə shuwunchi sakandə fichadı tə Shemedə, tə mbu i naka kitchita shemedə a hur shunda Shemedə.

14 Nifi nguchit Shemedə fi'en thlutə ichi baka mbəda Shemedə Farə wa, kəthləm nakən kə bomchita mbəd'en, pad ngu mbəlla sən kandəwa, kəthləm tə mbəda Shemed'la səntəfichə kanda.

15 Nifi nat Shemedsa fi'en la sənkə ichə nat, məllan tə indi'en nifəsə na kikedandəwa.

16 "Wun sənkə yara Ləmwanda har natna sakandəhar?"

Kanang yarengnani i Kərəsti.

3

Shikechə Tora Fara

1 Hwanmancha, ngi mbəlla mbwa'a' əna kuni nda nofchi naktə shemedə fəwa, nda nofchi naka kisshita, pad nda hangwa'yarcha hur tərbanda Kərəsti.

2 Yah fərandə kuni nga dəsəmtə kwaakwaawa, kəthləm səkwunisa səm'ən kwaakwaa kwadənwa. Chika nakənya səkwunisəwa,

3 Kəthləm paaya mwakuni hur fata. Makuna sərəh ndani pad thlangətmisa thlerənuni, nga

mwakuni hur fatwowa? Dəsəchengnuni nga nda tə fatwa?

⁴ Kəthləm ma nded yunəwa, "Njang i Bulus", "Ndak yunəwa", "Njang i Afolos", Nga tor fat natuni sətyuwa?

⁵ Wun naka Afolos? Wun naka Bulus? Nga mafechəwa fichile fərtuni kit tə mbədengnanda, nda i fərandə Ləmwanda tora chikawun engnanda?

⁶ Njang həfkə hanwətəkən, thlərkə Afolos amsə, pad Farə mwanangnga.

⁷ Kəthləm ndəkən, lə həfkən tə le thlərkə amsi nga nakndə mi ənwa, Farə ndak məllanti la mwanangnga.

⁸ Lə həfkən tə lə thlər amkənsi nakndə ərta, chika wuna hurnanda nakficha kwanandə keeke tə tor'en.

⁹ Kəthləm kanang shikechə fa torcha Fara, kūnang hita Fara, tinda Fara.

¹⁰ Tə mbəda kafadi fəritə Fara, a dəfi thlorə tindəhi kə lə mbər tinda, bakyuna nata chekandə tinkən kə dərkən. Chikawuni kə sən həbaakə tə witə tində'en.

¹¹ Kəthləm nifəsə na dəf thlorə tinda kə pədangka le hi dəftə fichəhiwa, le naka Yəso Kərəsti.

¹² Nakənya ma tin yunə kə dər thlorə tinkən tə zinariya, ndu tə azurfa, ndu tə ngwichə ciichin, ndu tə afcha, ndu tə hwelaa, ndu tə kofcha,

¹³ na tora chikawuna chetakish, kəthləm fariniyu nan chetakissha dəwaachitkən. Nak tora chikawuna chetakish tə hwata, hwatkən na kikedandə tora chikawuni.

¹⁴ Ma tini sətficha kə dər thlorə tinkən hiriki iwadəwa, le tinka nan thlət kənikən.

15 Ma id torkəna dī, le tinka nan sat əahtə, məllən tə ində'en nan hərəkta nda nifi kuwurkə tə hur hwata.

16 Awi sənwuniwa kunang tə inchengnuni naka kapat hura'a Farəwa, pad nak Shemedə Farə tə sokta a hur hanndəkikechengnuniwowa?

17 Chikawun səbang kapat hura'a Fara dī, na Fara səbandadı; kəthləm kapat hura'a Fara la nakən chidchid, kunang naka kapat hura'a Farəkən.

18 Mə ləmiduni inchengnuniwa. Ma yunəsa hurnuni la yarkəwa dathlchin a hur kisshi'i nakənya, kə saən fat'en nda boma, kəthləm kə səka lə dathla.

19 Dathla kisshi'iya bomchita mbəda Fara. Nda i natna hur yarat laulawatkən: "La kəsaən fichile nak dathlchin a hur dathlengnanda."

20 Təpad: "A shin Ləmwandəwa yara fa dathlənga ənwa."

21 Kəthləm ndəkən mə hupa nifə həsər tə nifəwa. Kəthləm chikamə nat innuni,

22 ndu Bulus, ndu Afolos, ndu Kefas, ndu kisshita, ndu shisshingta, ndu mərtadı, ndu ichi nakənya, ndu ichi naka mban, nat innuni.

23 Kunang pad i Kərəsti, Kərəsti pad i Fara.

4

Fathləncha Kərəsti

1 Təkichu kemsi kə təruni kaniwa mafecha Kərəsti, tə fichile ngəmandə fichə kənandə tə ichi Farə naka bəbweeta.

2 Sokkən waat nifi malandə fichə ichahar kemsi kə mbəsang fichə tə kitchita fa.

³ A mbədengna, hanhwan'əna kə nda fichəwa kunang na sakimiya ndu mbət sakmiya chikawun nifa. Kitchitkən, njang mangi sakamiya fadengniwa.

⁴ A shini hur indengniwa naki yalfar, chika kichu ngu soktəwa chiwi hansarəhiwa. Ləmwandə na kikedita.

⁵ Kəthləm ndəkən mə thlađuni sakmihi kə dar yunə pofən sa'u hanmunchikən kwadənwa; pwa'ama kə farə nat Ləmwanda bata. Məllan na chandə ichi kissha bubaweeta kə dəwachitkən, kə chedin yara handəkikecha. A farəniyu chikawun nan tlət hamtə'ena mbəda Fara.

⁶ Nakənya hwanmanchina, fərki sakət ichi natya kə fadengnə tə Afolos kəthləm kunang, kə sakuni ən tə mbədengnani kə dar shuni ndat-fichəwa: "Mə mbəraduni ihi yarandə fichihi hur laulawatkənwa." Mə thla'a yunə inda hurnuni kə mbərangka lehi kə dar yunəwa.

⁷ Wun sukə somənhi tə tähhət nofcha, mənakseku le thluchitu? Sokkənma tə thləna, məsək natu thla'a'ndə inda nda nga tə thlənəwa?

⁸ Tepi mbəshuni nat ichi yahtuni! Tepi shokuni kə hurrumcha! Tepi shokuni kuturcha nga tə kanangwa! Mayahtengna kə sokuni ka kə kutur-chə, kəthləm kanang ma kə sokani kuturichitkən tə kuni.

⁹ A nadengna ched Fara a dəwachitkənwa, kanang fatlhəncha njirandə fichə kanidi kə nduk-watkən chika mi, nda nofchi thlandə fichə sakmi mərtəda kandəsi, sangfichi kani kə ənat nata kisshita, tə mala'i ka cha nat tə nofcha.

¹⁰ Shokani kə bomcha Kərəsti, kunang nakuni kə fa dathla hur Kərəsti! Kanang fa kubanda

fata, kunang nakuni kwaakwaa. Ficha natkuni tə kapatichita fa, kanang nga ənnakaniwa.

11 Paa kə nakənya, nakani hur mita tə kusshimta, thləthlah njelecha naka fechengnani, ficha təpanda kani pad hurechengnanisəwa.

12 La sani tor kaən tə harchengnani. Ma erndə kani, ndəfangani mbəs'ənhara kanda; ma fərandə pwancha kani, kərəskani.

13 Ma səbandə thləmchənanidī, la shunangani kandə tə kachita. Paaya sokkani nda chirəfta kisshita, i nat chikawuna wufekta.

14 Nga yaraki iya kəthləm kə harangfat kuniwa, kə tahsayi kuni nda hwanchi yahti.

15 Chikama sokkən fasakchengnunisə aru kum-chitkum (10,000) a hur Kərəsti, shinchnunisə terchinwa, kəthləm njang naka shinnuni a hur Yəso Kərəsti tə mbədə laulawata.

16 Kəthləm ndəkən nja hwanandə kuni kə sakuni nji.

17 Kəthləm ndəkən nja thləna Timoti kuni, hwe'engna le la mbəntifatkən, le nak tə kachita a hur Ləmwanda. Nan kudkanda kuni tə mbanda nadengnəhi a hur Yəso Kərəsti, nda i soktən keeke tə i sakandi dadi chika ayi hur chika yen mbət tərbanda.

18 Funa thla'a'ndə inda nda ngi bata mbədengnuniwa

19 Ma ngəma Ləmwanda ni bata mbədengnuni chetchetya, kani tausandə alchidi mbəstə fa thla'a'ndə iniyu kish tə shuwunchengnanda.

20 Kəthləm kuturichita Fara nga pathla shundəwa pathla alchita.

21 Mə yahtunisi? Kə bi mbədengnuni tə

kußwerëwa, ndu hur mbënfata pad të ngwallëchit shemedä?

5

Chamən Fəlau tə Hwanmanda Kish

¹ Shikiwa fəlawichitsa hurnuni, witə le tamuchit ficha səta chika hur fa sət tor dəhhacha, yuna sok fəlawichit tə nuh shinkən.

² Nakuni thla'a'ndə inda! Nga kwesh sətuni səbhurwa? Chikawun sək iniyu kə chang ficha kissha hurnuni.

³ Chika sokkən njangsə tə idengna mbənniyuwa, njang tə kuni hur handəkiketa. Tepi sakadı miya nifi sək witə iniyu, nda njangsa mbənniyu.

⁴ Ma hwimunihi a hur thləm Ləmwandə Yəso njang tə kuni mbənniyu hur handəkiketa, pad alchita Ləmwadengnəm Yəso mbənniyu,

⁵ witə nifiniyu kə fəranguni Shedan kəthləm kə bəllang ficha hur fata, mbah na shemed'ena hərəkta farə bata Ləmwandə Yəso.

⁶ Thla'a'ndə inchengnuni ndədūwa. Sənwuniwa, mehndə ngudehkicha la huppang humbat tahasə njobmə wowa?

⁷ Pa'amən dohhət mehnidiyu fechengnuni, kə sokuni kə yuwa dokyeta le nguchit mehndəsa fi'en, kəthləm kittəkən nakuni kichu. Kəthləm teppa thlafichi burat hwan shohradengnəm i chohhəm tala, məlan naka Kərəsti.

⁸ Kəthləm ndəkən kəsam chohhəmtengnəmhar nga tə dohhət mehndəwa, mehən səbfata tə bəbifata. Kəla səm chohhəmtengnəm tə njobmi nguchit mehndəsi, ndəkən naka njobhəm kachita tə kitchita.

9 Yaradi kunisa hur thlən yarat delwer engna ndatwa məlla humidunihi tə fəlauchiwa.

10 Nga yarengnəwa nofchi kisshi'iya naka fəlauchiwa, tə fa yah'ichəwa, tə fa dathlanda nofchifəwa, tə fa sət tor dəhhachəwa. Kəthləm ma nakən kichu sokkən waat kə chunikissha hur kisshita.

11 Yarayi kunisi mə sokiduni tə chikawun la at fichiwa hwanmanda lə tərmbanda, ma la səkən fəlawichita, ndu lə yah'icha, ndu lə mwanandə dəhhacha, ndu lə erəfata, ndu lə sat icha, ndu hara. Chika səm'en mə səmiduni tə witə nofchiniyuwa.

12 Mə kəmikə tə sakamiya fichile nguchika hur tərmbanda? Nga fichile naka hur tərmbandə natuni sakamiya kandəwa?

13 Farə na sakamiya fichile nguchika hur tərmbanda: "Chamən bəbi nifa hurnuni."

6

Mə dī Fafərkitta Muhhanhar Ndaniwa

1 Ma yunəsa hurnuni naka thlangətmi tə shekkən, mə dīda muhhanharkəna mbədə fa bah fərkitwa, nga kweshkən kə mbədə fa fərkitwowa?

2 Awi sənwuniwa fa fərkit na sakamiya kisshitəwowa? Makunang na sakamiya kisshita, nguni mbəla sakmi ichi top-topyawowa?

3 A sənwuniwa kəmnang na sakamiya Mala'ika chiwowa? Kana cheta ichi natma soktəsa kisshi'iya!

4 Ma witə muhhanhar chini engnunisiyu, məsək la dətuni təkəna mbanitə fichile nguchika miya əna mbanitə fa tərmbanda?

5 Mbuki iniyu kəthləm kə harangfat kuni. Sokkənyawa yunəsa hurnuni ərtə nak dathlchin na tahsandə thlerə fa fərkitadəwa?

6 Pad məsəka hwanmanda la dətna muhhanhar hwanmankən a mbanitə fa bah fərkit?

7 Muhhanhar ndani ti la muhtuniyu kəttəhi mbədengnuni. Nga kweshkən kərəstuni kə nuni bomchəwowa? Məsək nguchituni kərəstə kə dathlang ficha kuni fa?

8 Kunang tə inchengnuni kuna dathlanda ndanifa kuna puppuk ndanihi, ta hwanmanchənuni la sanduni ichiniyu kanda.

9 Awi sənwuniwa fa bah fərkit ngunda mbəs yimta kutərichita Farəwowa? Mə ləmi fichi kuniwa, kəthləm fa səbtədadisi ndu fa sət tordəhhacha, ndu fa sət fəlawichita, ndu hishchə fa che fechengnanda, ndu hishchi fa mundə tə hishcha,

10 ndu harcha, ndu fa yahta, ndu fa sat'icha, ndu fa erəfata, ndu fa dathlanda nofchəfa na mbəs mbəta hur kuturichita Farəwa.

11 Nak funengnuni kichuyu. Anakən sapa fichə kundi, tahsafichə kuni, chafichə kuni kish a hur thləm Ləmwandə Yəso Kərəsti, pad tə mbəda Shemedə Farengnəm.

Mwanamən Fara tə Fechengnuni

12 "Chikamə ngəmifichəsi", Pad nga chikamə na kəsitisəwa. "Chikamə ngəmifichəsi", Chika kichu ngi sokta mafata chikaməwa.

13 "Dəsəmta kəthləm hura, hur pad kəthləm dəsəmta" Farə nan thlərtəndə kandadə hwaa. Su-fichə fata kəthləm kə i fəlawichitwa, kə naka i Ləmwanda, Ləmwandə paddaa i fata.

14 Thla'ang Farə Ləmwanda hur məmatcha tə alchit'en, pad chika kəm nan thla'a'ndə kəm.

15 Awi sənwuniwa fechengnuni njarə fata Kərəsti tə ində'enwowa? Kemşə hachiya kə hari njarə fata Kərəsti kə humayi kandə tə bəbimanda? Ngu tamtasətwa!

16 Awi sənwuniwa nifi humangfat tə bəbimanda sokkəndə fat ərtə tə ndəwowa? Kəthləm nda i nat yarat laulawatkən: "Chapndəyu naknda soktə kə fat ərtə."

17 Le humang fat'enhi tə Ləmwanda, sokkəndə ərtə hur shemed tə ndi.

18 Rahamna fəlawichithar! Tahhət bəbichitfechi nat la sət nifa nakna kisshitə fat'en, pad le sək bəbichitfat tə mbanda fəlawichita səkən bəbichitfat kə fa fat'en.

19 Sənwuniwa fechengnuni kapat hura'a Fara le naktə Shemed Chidchid, naka a hanndəkikechengnuni, le thlətuni bəda Farə wowa? Nga nakuni tə alchit inchengnuniwa.

20 Hikkə fichə kuni 'yang'yang. Kəthləm ndəkən mwanamən Farə tə fechengnuni.

7

Hafata Sok Reta

1 Nakənya kə ichi yaratuni darkən, ndiichinsi hishnifə mə kahində kanwa.

2 Kəthləm rahhanda fəlawichit har, chikawun hishnifə kənan tə nuhkənsi, pad chikawun nuhnifə kənan tə səmahsi.

3 Hishnifə kə fəraən i kamkəsa nuhkən i reta, nuhnifə pad kə fəraən i kamkəsa səmahha i reta.

4 Kəthləm nuhnifə alchit'ensə kə fa fat'en ichitkənwa, səmah ndak. Kichu pad səmah alchit'ensə kə fa fat'en ichitkənwa, nuhkən ndak.

5 Mə njaduni ndaniwa, kənan tə ngəmtengnuni hwaa, kə fari dəftuni kəthləm kəna hur'inchengnuni hur hwanda kanuni ngər kəmta, kəthləm mə limi shəfan kuni a far bah kərəstəwa.

6 Mbuki iya i kamkəsi yarandəhi, nga waatwa.

7 Mamuwa nansəta kəna nofchə nat nda njang. Nakən chickawun hishnifa tə i fərandə Fara, leya tə witə i fərandən leyu pad tə witə ikən.

8 Kə mbəda fichile kahuchikkan tə ndəllat nishcha fichile mərtə hishchengnandəyu, a kəlladengna keekesi kə soknda kahundə kanwa nda i nati.

9 Ma ngunda mbəla kəs fechengnandə harwa, kə kahndə kan. Kweshkən kə kah nifə kan məni ita dī tə yahta.

10 Kə mbəda fichile kahkə kan nja ndandaku-niwa, nga njangwa Ləmwanda, ndatwa: "Nuhnifə mə sakindəhi tə səmahwa."

11 Ma bəda saktəhi təndi, kə sokən kichuyu kənretsəwa, manga kichuuwa kə tahsangndə thlerənandadi tə səmahha. Hishnifə pad mə sakidəhi tə nuhkənwa.

12 Kə mbəda tahchikən pad ndakiwa: "Nga Ləmwandə mbukəwa." Ma yunə hwanmandəsi nat nuhkən kəla bahfərkit, ngim nuhnifəkən kə sokən təndi, mə cheridəndəwa.

13 Ma nuhnifəsə nat səmah kə lə bahfərkit, ngim hisnifəkən kə sokən təndi, mə cheridəndəwa.

14 Kəthləm hishnifə lə bahfərkit, tahsafichə chidchid tə mbəda nuhkən, pad nuhnifə lə bahfərkit, tahsafichadi chidchid tə mbəda

səmahha. Manga kichuwa, hwechengnuni naknda nat tə putafa, nda i natən nakənya, nakndə chidchid.

¹⁵ Ma lə bahfərkittiyu yahkəsa saktəhi tə shetkən kənan kichu. A witə mbənniyu, hwanmandə kə nuhnifə ndu kə hishnifə nga waatsa sokkənwa. Kəthləm Farə akən kəm kə sok yuyurchit tə ndani.

¹⁶ Sokən nuhnifa, shinnə ndu mbahya sokən na hərkandə səmatuuwa? Sokən hishnifa, shinnə ndu mbahya sokən na hərkandə nuhwuwa?

Witə Soki Yahtə Ləmwandəsə Kə Sokficha

¹⁷ Chika witəmə natma hurkən, chikawun kə sokka mbədi dəftə Ləmwandəndəsi a nat'enhi, kə i at Farə ndi. Ndəkən naka mbutengna kə mbəda fafərkit nat.

¹⁸ Wun tabkə kə heshang ficha kə fari at fichəndi? Mə sokidə kə lə bah heshiwa. Le heshuchika kə fari at fichəndi, mə kidə heshiwa.

¹⁹ Hesha tə bah hesha nga ən nakndəwa, kuwur kussa Farə ndak naka ka'əna.

²⁰ Chikawun kə nan nda i natən kə fari at Fara di.

²¹ Naku kə mafat kana ficha atsəwa? Mə kəmu ənwa. Manu bəs alchit idəku, səku tor tə mbayiniyu.

²² Chikawun naka mafata kana Ləmwanda atndi nakən kə nifi bəske alchit id'i'en a Ləmwanda. Kichu pad le nguchika mafata kana ficha atndi nakən kə mafata Kərəsti.

²³ Hikkə fichə kuni 'yang.yang mə niðuni mafecha nofchəwa.

²⁴ Kəthləm ndəkən hwanmancha, chika hur witə sokmə atfichə chikawuni, kə sokən kichu nda i at Farəndi, kənan tə Farə'en.

*Fichəle Kahuchikkan tə Fichile Mərtə
Hishchengnanda*

²⁵ Kə dar nishchi tamuchika kan, fəriwu Ləmwandə alchit shude kə dərkənwa, pad naki fər i naka yarengna kə dar ndatwa njangti ngəmitə fichəsi a dar shisshtefata Ləmwanda.

²⁶ Ma yarengna, kəthləm bahhi natma hurkən nakənya, keekesi kə soknifə ichitkən nda i natən.

²⁷ A kehnikanwa? Mə kənə saktəhiwa. Ma kahunikanwa, mə kənə nuhnifəwa.

²⁸ Ma kehnikan sunə bəbichitfatwa, ma keh nuhhwekan sutə bəbichitfatwa. Fichile kahkəkan nanda yimta bahtə somsomən a nadīhiya, njang tə yahhisə kənan paapa'a mbədengnuni.

²⁹ I yarti hwanmancha, ndatwa hanmunchikən ngudeh. Thlata nakənya kə mban fichile nat nishchengnandəsi kə sokndə nda nguseng-nandəwa,

³⁰ Fa titə nda nga tənnda titwa, fichile naka mbənfata nda nga kanda mbənfatwa, fichile hikkə'əna kə nandə nda nga ichengnandə kə kəsndəharwa.

³¹ Fichile naka sət tor tə ənat kisshita mə dəfində fatsəwa. Kəthləm kisshikən a nadī nakənya, tə naka mbərtəhi.

³² Yahkisi kənuni cha'a hur thlahur i'nda. Nifi kahhuchikkan nak yarə'ena dar torcha Ləmwanda, i natna səta kə təraən hura Ləmwandəhi.

³³ Le kahkəkan nak yarə'ena nata dar ənat kisshita, mbayi natna sət kə təraən hura nuhkənhi.

³⁴ Pad shek hur'ində'enhi. Nuhnifə kahhuchikkan ndu nuhhweya nak yarə'ena dar torcha Ləmwanda, la dəfkən ində'en kaən kə mbəda Ləmwanda a hur fat tə shemedə. Nuhnifi

kahkèkan yarè'ena ðar ènat kisshita, mbayi natna sèt kè tèraèn hura sèmahhi.

³⁵ Naki mbu ichiya kèthlèm kè kèsangka kunisi, ngauwa kè bweshikuniwa, kèthlèm soktengnuni kènaka mbandè ndiichin mè saki yarengnunihi hur mwanandè Lèmwandèwa.

³⁶ Ma yaraa yunèhiwa i natna sèt kè ðar nuhhwani ngwantèn nga keekewa, a nakèn hurrecha nuhhwankèna mbèrtèhi pad a fat'en kemsè kè kahhènkan, kè sèn kichu nda i yahtèn. Nga tèna sèt bæbichitfatwa, kè kènangndè reta.

³⁷ Nifi thlarkè kit kè ðar yara hanndèkiketè'en ndatwa ènatkèn nga waatwa pad nan mbèlla kès indè'enhar, pad tira hanndèkiketè'enwa ngu kahhandè nuhhwaniyuwa, mèlan ma shidtè i nak keeke.

³⁸ Nifi kahhang nuhhwani ngwantèn shid keeke, pad nifi kahhauchik nuhhwani ngwantèn shidtè i kamkèsa kaèn.

³⁹ Nuhnifè nakna kènda kè mbèda sèmahha ma tana mweehi tè shishingta. Ma mir sèmahha, chèda kissha sahta kè kahhèn chikawun yahtèn, sokkèn waat kè na hishnifèkèna i Lèmwanda.

⁴⁰ A thlandè shudengnèhi, nan nat tè mbènfat kaèn manan soktè ichitkèn nda i natèn. Pad la sikènfè Shemedà Farengnèsi.

8

Dèsemì Fèrandà Ficha Dahhacha

¹ Nakènya pathlè dèsemì fèrandè ficha dèhhacha: "Shinèmwà nattèm sèdengnèmsi." Sèndè la bakèn tè thla'inda, mbènfata la tinaèn.

² Ma tiryunèwa shintè'èna, paaya sènu nda i kamkèsi kè sènènwa.

3 Ma yuna mbənfat Fara, shin Farə ndi.

4 Pathlə səm dəsəmi fərandə ficha dəhhacha: "A shinəmwa dəhhata nga ənnakənna kisshitəwa pad Farəsə somənwa ərta."

5 Chika sokkənwa funisə la atfichəwa farəcha a Afshi ndu kisshita (nda i nat, "farəchəsə" ka'ən "shinchəsə" pad kaən),

6 Chika kichu a mbədengnəm Farə ərta, le naka Shinda, ichi natya bəkna mbəd'en, nadengnəmhi kəthləm məlan. Ləmwandəsi ərta Yəso Kərəsti, tə mbəd'en chet ichi kish natya, kəmnang pad nadengnəmhi tə mbəd'en.

7 Nga chikawun sənkə iyawa. Funə paaya sədengnəndəhi tə tor dəhhacha, la saən kandəfəwa dəsəmi la səmtənda nda i fərandəficha dəhhata. Kəthləm ndəkən nguchikndə kwaakwa'a hur hanndəkiketa la tərkəndəwa shibndadadi.

8 Dəsəmtə dütəkəm nduk tə Farəwa. Ma səmwumwa ngəma tahtəhiwa, ma shiməm ngəma chektəwa.

9 Kə dəfuni indəsi, mbəs thlət indengnuni mə sokida ənat chit hansarəhi mbəda fichile nguchit alchidengnəndəsi.

10 Kəthləm ma ned yunəsa le nguchik kwaakwa'a hur fərkit, sokən tə sənka sa səm'əna kətən mwanandə dəhhacha, fərauni alchit səm i tahsandə ficha dəhhachəwowa?

11 Kəthləm ndəkən hwanmani nguchik kwaakwa'a na səndeku sokta mba həmtə'enhi, le mərtə Kərəsti dī kəthləm məlan.

12 Ma shidnə bəbichitfat kə mbəda hwanmanchiwa, tə mbənniyu pad dəfau ndindita kandə kə dar bah kwaakwaa chidengnanda, tə sənə bəbichitfat kə mbəda Kərəsti.

¹³ Kəthləm ndəkən, ma səm'ən na dəf hwanyaa kə yimka hur bəbichitfata, mwawi tamta chi thlu padwa, kəthləm mə dəffidə ndə kə həmənhiwa.

9

Ichi Kamkəsə tə Tora Ləthlənda

¹ Njang mbəs tlət indengnəsəwowa? Njang nga ləthləndə nakiwowa? Anuwi Yəso Ləmwadengnəmwowa? Kunang nga kəni torengnə nakuni a hur Ləmwandəwowa?

² Chika sokkənwa nga ləthləndə naki mbəda funiwa, kittəkən mbədengnuni njang ləthlənda, kəthləm kunang naka sheta tə tor ləthlədengna a hur Ləmwanda.

³ Tə ndəkən la chandə fadengna kish a mbəda fa tauwasənji.

⁴ Alchidengnanisə kə fəranguni səm'əna kani tə satwowa?

⁵ Nga alchidengnanisə kə tərani kan kə wi'yani tə nishchengnanifafərkit nda i la sət təhhət fathləncha, tə hwanmancha Ləmwanda tə Kefas yuwowa?

⁶ Nga njang tə Barnabas ndak sokkə waat kə sani tor səma'ən inchengnani kə nanihiwa?

⁷ Wun la sək tor tlərhwata kana səma'ən ində'en? Wun na pat affət inabi kə cherka chi hwanchikən? Wun na hərəm chaba kə cherka sat yahkən?

⁸ Naki mbu ichiya dar yara nifəwa? Ndu kustəkən kichuwowa?

⁹ Yarang fichəhi a hur kussa Musa ndatwa: "Mə panə hwan sokroka latami maməla sət tora hurhitəwa." Lat ndak la hərəmtə Farəwa?

10 Nga shuwunkən kəthləm kəmnangwowa? Aa kəthləm kəmnang yarandə ficha. Kəthləm lə hudata, nakna hudat tə dəffatsə nan mbəs əna, le naka dəktə pad nakna dəktə tə yarə mbəs'əna hur dəsəmi hitəkən.

11 Ma hifani hanwitə shemedə Fara hur handəkikecheng'nuni, kapat ənwa ma mbishani icha mbədengnuni?

12 Mana funa mbəs mba sət kichu mbədengnuni, sherawani kandə tə mba sət kichuwowa?

Chika kichu suwani tor tə mbayiniyuwa, kəriskani tə chikamə kəthləm mə bıdani tə i na njat tor laulawata Kərəstiwa.

13 Sənwuniwa fichile la sək tora kapat hura'a Fara, la mbəskəndə dəsəmtengnanda kapat hura'a Farəkənwowa? Fa sət tora bagadi la mbəskəndə dəsəmta hur ichi la fərtə fichi i fər pofənwowa?

14 Kichuyu pad mbutə Ləmwanda ndatwa, fichile naka bassə laulawata kə thləndə ənat nathi engnanda tə mbəda laulawatkən.

15 Njang tamwi sah ən kuni hur ichiniyuwa, pad nga naki yarat'iya tə dəffatsəwa kə sikə fichə kichuwa. Kweshkən kə məri, məni yuna nji wilwirtengna tə ndəkən.

16 Chika kichu ma besshi laulawatkən, ngi wilwirtəwa, kəthləm dəfkə fichənji waat kə bassi. Ai engna ma basswi laulawatkənwa.

17 Mamuwa la basski a dar yahtengna mala kwanikə ficha. Sokkənwa nga dar yahtengnəwa, təni sət i malitə fichəhi.

18 Mənaka kənikən engna? Kənikən engna ndəkən naka basse laulawatkən, kə bassə pofən. Səwitor tə cheta mbədengnə nat a hur bassəkənwa.

19 Chikama sokkən naki kwedeleng nga hara chikawunwa, sadì fadengna mafata nofchənat, kəthləm kə mbəsi nofchə oi.

20 Kə mbəda Yahudawecha, naki nda lə Yahudawata, kəthləm kə mbəla'i kahhandə hur'incha Yahudawecha. Kə mbəda fichile nat kussa alchidengnanda, naki nda le naka kakən pad (chikama sokkən njang tə indengna nga naki ka kustəkənwa) kəthləm kə kahhayi hur'incha fichile naka ka kus təkən.

21 Fichile nguchika ka kus təkən sokki nda kandang (chika sokkən nga naki kisshitə kussa Farəwa naki ka kussa Kərəsti) kəthləm kə kahhayi hur'inda fichile nguchika ka kus.

22 Kə mbəda fichile nguchit alchitsi njang ma naki alchitsəwa, kəthləm kə kahhayi hur'incha fichile nguchit alchidengnandəsi. Sokki kə ichinat kə mbəda nofchə nat kəthləm chika tə kəni kə hərkayi funa.

23 Səki ichini natyu kəthləm kusheng shundə mbinchin, kəthləm kə mbəsi ənhar hur mbəs'ichihiar.

24 Sənwuniwa hur fa teri rahta, nat fa teri rahkən la kweekəndəhi kə pədangnda ndanihi, ərtə ndak la thlək kənikənwowa? Yimamma rahkən kəthləm kə mbəsuni kənikən.

25 Nat fa yimta terriyiniyu, la fərangndə bahta fechengnandə chika təteni. La səkndə kichu kəthləm kə mbəsndə kənikən lena səbtədi, kəmnang pad la səkəm inəm kə mbəsəm kənikən le nguchika səbtədə kəpwaree.

26 A rahwi pofən nda nga mbət dətsəwowa, a tokwi fat nda ləla tokkə rənnawa.

27 Tə fərayi bahta fadengna kə sayi mafata,

kəthləm diffitə bassanda nofchəsi njang tə indengna mə nji fichə mbəs kənikənwa.

10

Kah Thlamat kə Dar Dasata Isra'ilawecha

¹ Yahkəsi kə sənuni, hwanmancha, ndatwa kakechinəm nat wikənda ka husomba'a, pad natndə dəkndə tə hur hawurta.

² A ka husombi'iniyu tə hur hawurkən sandə fichə baptisma kandə uf kə kuwur Musa.

³ Natndə səmkəndə dəsəmta shemedə.

⁴ Natndə sakndə ama shemedə, kəthləm shedndə ama a ngwiya shemedə le wiikə tə kanda. Ngwikən Kərəsti nakən.

⁵ Chika tə kichu, səku Farə mbənfat tə funə oi a hurnandəwa, təkang fichə kandəhi a loktara.

⁶ Sək ichininatyu kə naka sakchikəna mbədfengnəm, kəthləm mədi hanndəkikechengnəma dar bəbi ichə nda i sətnədəwa.

⁷ Mə sokiduni kə fa sət tor dəhhachə nda i sət funengnandəwa, nda i natna hur yarat laulawatkən ndatwa: "Sokkə nofchikənhi kə səmndə kə sanda, thlaakənda nakndə rəfta a hur səbtadə i fəlawichita."

⁸ Mə yimindəma fəlawichit nda i sət funengnandəwa, baka sət nifə aru kumchitkum chap tə aru kumchit məkkən (23,000) mərka farə ərtə.

⁹ Ngəma kikedandə Ləmwandəwa nda i sət funengnandəwa, baka hwithlincha təkandə kandahi.

¹⁰ Mə hurmidəm nda i sət funengnandəwa, Mala'ika tə bəltə təkaən kandahi.

¹¹ Kəskə ichini kandəyu kə naka sakətkən, yarang fichə kandəhi kəthləm kə səka ənat

kah thləmadengnəm, kəmnang ti bat ndukwat kisshikəna mbəskəm.

¹² Kəthləm ndəkən chikawun yarkəwa nakən kit, kə mbərənsi mə həmidəhiwa.

¹³ Kiketəsi tamka mbəskuni le mbəsuchitən nifəwa. Farə lə kachita, ngu tamta ngəmtə kə kikedang fichə kuni tə i na sheranda alleng-nuniwa. Ma kikedə fichə kuni nan mbəssa mba chetakissha kuni, kəthləm kə mbəla'uni kərəskən.

¹⁴ Kəthləm ndəkən shikechina, rahamna tor dəhhachihar.

¹⁵ Shuwunki tə kuni kunang fa hur'incha, kə yarangunihi kunang tə idengnuni i mbuti.

¹⁶ Kop i mbəs'inhar le la sətəm usoko kə dərkən, nga ndəkən la dəfkəkəm kənəm ərtə a hur fwara Kərəstiowa? Njohmi la chichadəmhi nga ndəkən la dəfkəkəm kənəm ərtə a hur fwara Kərəstiowa?

¹⁷ Kəthləm njohmiya ərtə, kəmnang ti nak terchin fat ərtə, kəthləm nattəm njohmə ərtə la chiitəm.

¹⁸ Kəlamən Isra'ilawecha: Fichile la səmka hur i fərtə ficha, nga la humndəhi tə ndani hur səm ichi fərandə ficha Fara a bagadi tə fər'ichəwowa?

¹⁹ Mə nati yarə hachiyu? Dəsəmi fərandə ficha dəhhacha naka ənwa, ndu dəhhakən naka əna?

²⁰ Auwa, yarengnaa i la fərtə fa sət tor dəhhacha la fərangnda ləwurchəwa nga Farəwa. Yahwisə kə la nuni humtəhi tə ləwurchəwa.

²¹ Nguni sat tə kop a Ləmwandə kə suni pad tə i ləwurchəwa. Nguni səm'əna a mbət səmdəsəməta Ləmwanda kə səmuni pad a i ləwurchəwa.

²² Nəma dəf Ləmwandə kə sərəhtəwa? Sheradəm tə alchitwa?

Su Chikamə Kəthləm Kə Mwanangfichə Fara

23 "Nat icha ngəmaficha kəmsi", Nga nat ichə na kəsanda kəmsəwa. "Nat icha ngəmaficha kəmsi." Nga nat ichə la tinangwa.

24 Mə si nifə ən ndiichin kə dar ində'en dengwa, kəsən kə dar'inda funə pad.

25 Chi'u chikawitə thlumi, la hi'yandə fichada mbət hi'yandə thluwadi, nga tə sahmi mbədi bat thlukənwa, kəthləm məni yarengnuni nata mbədi chet thlukən.

26 Kəthləm: "Kisshitə i Ləmwanda nat tə ichi naka hurkən."

27 Ma ed lə bah fərkit sa səm dəsəmta, ngəmkufə dəkuni, səmu i bandə ficha kuni nga tə sahmiwa, kəthləm kəna hur'ində ngwalngwal.

28 Ma ndu yunəwa: "Dəsəmiya i dəhhata", Mə səminəwa, kəthləm le mbukə pad kəna hanndəkiketə'en yuyur tə sokən.

29 Nga yarkiwa hur'idəkuwa, ikən. Yunə nan ndatwa kəthləmmə nat ficha nji i yahtə fadengna, kəthləm yuyurchit hanndəkiketa yuna?

30 Ma sadı Farə usoko, kani səm dəsəmkən, kəthləmmə nat ficha ishnji kə dar i sandə Farə usokosi?

31 Ndu tə səmnə ndu tə sana, ndu chika witəmə natu səta, su nat kəthləm mwanandə thləm Fara.

32 Mə siduni kə ənat chit hansarəhiwa, ndu Yahudaweche, ndu fichile nguchika Yahudaweche ndu nofcha Fara.

33 Naki kweetəhi kə tərayi hura nofchihi nat chika təteni. Nga təni kat i na mbənanda fadengnəfəwa, pad i na mbənanda nofchəfə oi, kəthləm kə hərəknda.

11

1 Sakamnji nda i nati sak Kərəsti.

I Kamkəsi kə sa Ficha ka Mwanandə Fara

2 Nja hamkuni kəthləm la kuşukkuni njı chika hurmi, kishshuni ichi sakandə kuni har dichin nda i fərandi kuni.

3 Yah kisi kə sənuniwa le naka inn chikawun hishnifa Kərəsti, le naka inn chikawun nuhnifa, hishnifa, le naka inn Kərəsti Fara.

4 Chikawun hishnifə hwanka ndu tə mbu'ən icha Fara ində'ena supta, njirtə Kərəsti le nak mwanchinna mbanitəkən.

5 Chikawun nuhnifə hwanka, ndu tə mbu'ən icha Fara supwawutə i'ndəwa, njirtə səmahha le nak mwanchinna mbanitəkən, nakən keeke tə həsandə i'ndə'enadi.

6 Ma cher nuhnifə supwandə i'ndə'en, kə həsaən hwasa'enadi. Manakən harəfatsi ma həsa nuhnifə hwasə'enadi ndu kə həsangkadə tukulmur, kə supwaən.

7 Kamusi hishnifə kə supwa'ən i'ndə'enwa, nakən kə mirshingta pad mwanda Fara. Nuhnifa pad mwanda hishnifa.

8 Kəthləm a tərkakən hishnifa nga chekna fata nuhnifəwa, nuhnifə cheka fata hishnifa.

9 Su fichə hishnifə kəthləm nuhnifəwa, nuhnifə sət fichə kəthləm hishnifa.

10 Kəthləm ndəkən sokkən waat nuhnifə kə kənən dankwali i'ndə'en, che sakətkəna səmah nak mwanchin, pad kəthləm mala'ikacha.

11 Chika təkichu, a hur Ləmwanda nuhnifə nga somənhi tə hishnifəwa, hishnifə pad nga somənhi tə nuhnifəwa.

¹² Nda i nat nuhnifə chekna fata hishnifa, kichu pad nuhnifə ngətkə hishnifa. Ichi nat pad baknda mbəda Fara.

¹³ Yaramənhi tə inchengnuni, keekesi nuhnifə kə hwanaən Farə tə ində'en chaawa?

¹⁴ Sakkawu nathi kəmharwa ma mel hishnifə hwasə'en njang, nga ənat harəfata mbəd'enwowa?

¹⁵ Ma hwasa nuhnifə njang nga mwandə'enwa? Fərang fichə hwasə njang kichuyu kəthləm kə ngəlaən i'ndə'ensi.

¹⁶ Ma yunəsə nat halə'ində'ensi kə dar iniyu, kanang sənwani dəsəchə somənwa, nakən kichu mbəda tähhət nofcha Fara.

Njiranda Sat Jibi Ləmwandadi

¹⁷ Kə ichiya hamwi kuniwa, kəthləm ma hwimunihi nga i katkənwa i səbkən.

¹⁸ A tərkakən, səkkiwa ma hwimunihi humta fa tərmbanda, a lanak saktəhisa hurnuni. Bedi fərkita dar shuwunkən ngudeh kicha.

¹⁹ Sokkən waat kə mbəs fichə saktəhi hurnuni, kəthləm kə sənfichə fa kachita hurnuni.

²⁰ Ma hwimunihi nga jibi Ləmwandə la səm tuniwa.

²¹ Kəthləm a chikən, chikawun la dəkna mban tə səm dəsəmtə'en pu'utə nifəwa. Yunə tə mita fa, yunə ngeli har tərada.

²² Nga hurechengnunisə kə səmuni kə suni hurkənwowa? Tə njiruni fa tərmbanda Fara, pad kənuni bahhandə fichile nguchit ichengnandəsi? Mənati mbwa'anda kuni? Kə hamikuni kə iniyuwa? Auwa ngi hamkuniwa.

²³ I fərandi kuniya thləki mbəda Ləmwanda ndatwa: Ləmwandə Yəso, a fidiki fərtə fichəndi, tərkən njohma,

²⁴ difitə sət usoko'en, chichaanhi ndakənwa: "Fadengnəniya, fərtə fichə kəthləm kunang. La sam kichu kəthləm kuduktə tənji."

²⁵ Mbandə ərtə pad, difitə jibi təkən tərkən kop, ndakənwa: "Koptiya i yuwa dəf shundəhi a hur fwarengna. Sam kichu nat kə farə natuni sata kəthləm kuduktə tənji."

²⁶ Chika kwat natuni chi njohmiya, pad natuni sata a koptiya, nuni mbu mərtəda Ləmwanda kə fari natna bata.

²⁷ Kəthləm ndəkən, nat le chiikə njohmiya, shedda hur kop ti Ləmwandəya nga hur chidchidchitwa, shidətə bəbichitfat kə fata tə fwara Ləmwanda.

²⁸ Chikawun kə kikedəaən fat'en, kana chi njohməkən pad kana sata koptəkən.

²⁹ Kəthləm chikawun chiika a shed pad ngatə mwanandə fatkəna Ləmwandəwa, pad sadə sakmiya fat'ensi, tə mbəda chi'ini tə sadini'enyu.

³⁰ Ndəkən səka nofchə oi a hurnuni alchidengnandəsəwa, funə haachinnda, pad terchina hurnuni a mirnda.

³¹ Ma yaradəm inchengnəmhi poo, ngu ficha sakamiya kəmwa.

³² Ma Ləmwandə sakang miyakəm, na ficha eltandəkəm kəthləm mə thlandə kita kəmsə tə kisshitəwa.

³³ Kəthləm ndəkən hwanmanchina, ma hwimunih kəthləm səm'əna, kə pu'uni ndani.

³⁴ Ma yunəsə tə mitafa, kə səmən'əna huri, kəthləm humtengnuni mə bandə thlet shunda kuniwa.

Kə dar tahhət icha, ni mbwa'a mbachəkəna kuni ma bedi.

12

Fər Chidchid tə Shemed Somsomən

¹ Nakənya pad hwanmancha, pathlə fər shemed somsomən, yahwisə kənuni tə bahsəndəwa.

² Shinuniwa fari natuni nga fa tərbəndəwa, limfichə kuni pad shekdang fichə kuni kə fa kuwur dəhhachi nguchit shishingchengnandəsi.

³ Kəthləm ndəkən yahkəsi kə sənuniwa nifəsə na shunda hur Shemedə Fara na ndatwa: "Yəso nga'ən nakənwa" pad nifəsə na ndatwa: "Yəso Ləmwandə nakən." Manga nakna hur Shemed Chidchid wa.

⁴ Nakənya fərtəsə somən somən, Shemed ərtə la fərkə kanda.

⁵ Mbachəsi somən somən i sət torcha, chika kichu Ləmwandə ərtə.

⁶ Torchəsi somən somən, chika kichu kəmka Farə ərtə la fərkə tori nat chikawuna səta.

⁷ Chikawuni fəra Farə mba bata Shemedə kəthləm kə kəsangka chikawunsi.

⁸ Yuna fərang fichə Shemed mbər shunda, təpad yuna Shemed shuwun sən'əna, natyu tə mbəda Shemed ərtə.

⁹ Yuna i fərkit tə mbəda Shemed ərtə, yuna i kənandənofcha di tə mbəda Shemedini ərtəyū.

¹⁰ Yuna fərangndə alchit sət ənat pədandə nifəfa, yunə i mbu icha Fara le na sət kəmban, yuna i mbəla sakandə shemedchəhi, yuna i sən han-shuwunchə somən somən, yunə pad mbəla sən i nat hanshuwunchi somsomənna mbuta.

¹¹ Ichini natyu tora Shemed ərtə la sək kanda, le la sakangnga chikawun nda i yahtən.

Fat Ərta Njarəchi Somsomən

12 Nda i nat fat ərta njarəchi'en terchin, chikama sokkən njarəchi'en terchin, nakndə kə fat ərta, nak Kərəsti kichuyu.

13 Sangfichi baptismal kəm nattəm tə Shemed ərta kə hur fat ərta, ndu Yahudawech, punofcha, ndu mafecha, ndu fichile tlək inchengnandadi, nattəm dəfkə fichəkəm kəsəma hur Shemed ərta.

14 Fatkən nga tahsang fichə tə njarə ərtəwa, pad njarəchəkən terchin.

15 Mana sara ndatwa: "Njang nga har nakiwa, makichu nga naki fa fatwa." Mbutə kichu ngu dəfndə kə sakndəhi tə njarəchikənna fatkənwa.

16 Ma na tləmata ndatwa: "Kəthləm njang nga hwanitəwa, makichu nga naki fa fatwa." Mbutə kichu ngu dəfndə kə sakndəhi tə njarəchikənna fatkənwa.

17 Ma fatkən nat kə hwanita, nakficha la səkmbət tə mi? Ma fatkən nat kə tləmata, nakficha la sa mbət tə mi?

18 Kittəkən Farə tahsang njarəcha hur fata, chikayeni nda i yahtən kə nandəsi.

19 Ma nak fatkən nat kə njarəchə ərta, nak fatkəna natwa kəni?

20 Nda i natən, njarəchə terchin chika kichu fat ərta.

21 Hwanitə ngu ndanda harwa, "Kəmiwu'əntəsəwa." Ndu inda kə ndangka harchəwa, "Kəmiwu'əntəkuniwa."

22 A mbandə somən, njarəchifafat la kəlandə fichəwa nda nga kwaakwa'a ndəwa, kandang naka kechikən,

23 Njarəchifafat la kəlandə fichə nda nga ənnakndəwa, kandang la mwanandani kaən.

Njarəchi kamuchiksi kə nafichiyu, la kəlak fichasa kanda,

²⁴ njarəchi'engnəm nak ndiichinyu, nga ma safichə ən kandəwa. Humang Farə njarəcha fata, nda i ngərandən njarəchi farawuchit fichi mwanda, sokkən tə mwanda fa.

²⁵ Səkən iniyu kəthləm məni saktəhisa hur fatwa, njarəchikən kə la tərndəwa nakndə nat keeke.

²⁶ Ma njarəsə ərtə naka bahta, nat ndə nanda nata hur bahta, ma njarəsə ərtə fərandə fichə mwanda, nat njarəchikən kə mbənndə fata.

²⁷ Nakənya kunang naka fata Kərəsti, chikawun ərtə hurnuni nakən kə njarəchi'en.

²⁸ A kətən mwanandə Fara hertə nofchəhar, saən funa tərkakən kə Fathləncha, chapatəkən Tapənecha, məkkatəkən fa sakadadi, funə fa sət ənat pədandə nifəfa, funə fa kənandə nofchadi, funə fa kəsanda nofchəsi, funə fa kəlandə tora nofcha pad funə fa shundə tə hanshuwunchə somsomən.

²⁹ Nat fatərbakən fathlənchəwa? Nat fatərbakən tapənechəwa? Nat fatərbakən fa sakandadadiwa? Nat fatərbakən fa sət ənat pədandə nofchəfəwa?

³⁰ Nat fatərbakən fa mbəs fər kənandə nofchandəwa? Nat fatərbakən fa shundə tə hanshuwunchə somsomənwa? Nat fatərbakən fa mbu sakət i shuwuntə fichə tə hanshuwunchə somsomənwa?

³¹ Pad kam fərtə somsomən tə rahta fichile nak ka mwanchin.

Ni chəda mbanda kuni le sherkə nat tə ndata.

13

Mba Mbənfata

1 Chikama la mbərki shundə tə hanshuwunchanofcha tə i Mala'ikacha, nakən mbənfatsafadengniwa, sokki nda pupwandəra lə la tik kaən, manga kichuwa nda thləmra.

2 Chikama fərtengnəsi i mbu'icha Fara padla mbəsayi ichi bəbweeta tə səndə nat, ma fərkitchidengnəsə kaən ni mbəla mbasandəshohlachadi nga mbənfatsa fadengniwa nga ən nakiwa.

3 Chikama ni fəra ichi naksengnə nata fabahcha kə fəri fadengna kə 'yangfichadi manga mbənfatsa fadengniwa, ənsə nati mbəstisəwa.

4 Mbənfata kərəstə'ensi, tə kafata, sərəhtəsa hur mbənfatwa, thla'andə'ensəwa, mwa'indəsəwa.

5 Mbənfata thla'indəsəwa, yah'indəsa hur mbənfatwa, səbhursə paapawa, kəs'ənsahurwa.

6 Mbənfata yahutə səbfatwa, la mbənkənfat kə i sətficha dər kit.

7 Mbənfat la nakən tə kərəstafa kəding chika hur witəmi, la nakən tə fərkit hur chikamə nat, la dəfkən hanndəkiketa ichinat, la kərəskən tə ichinat.

8 Tamu mbənfata tubwatwa kəparee. Mbu'ichi Farə na sət kəmban nan thlərəttadi, shundə tə hanshuwunchi somsomən nan shekata, sən'əna nan thlərəttadi.

9 Sən'ənengnəm nəhdəfəhi. Mbu'ichi chandə Fara kish ngə mbədengnəm nəhdəfəhi.

10 Ma bed le nəhhədkəhi, le nəhdəfuchikhi nan thlərəttadi.

11 Thlahmbədfi nati kə hweya, la shuwunkə nda hweya, la yarki nda hweya, la mbuki ichi kamkəsi nda hweya. Kə səkti nifa, malayi hwanchita.

12 Nakənya la nakəm nda a hur shishing'ama, shummə shumma, farəkən nakma nat hwanitə tə hwanita. Sən'ənengna nakənya nəhdəuhıwa, a farəkən na sədengna nəhhətəhi nda i səntəfichinji ndiichin.

13 Nakənya, ichi məkkanya shokndə kichu, fərkit, dəf hanndəkiketəsi, tə mbənfata. Le nak mwanchina hurnanda mbənfata.

14

Fər Hanshuwunchə Somsomən ta Mbu'ichi Naka Yara Fara

1 Kwe'yamhi kə kuni mbənfata, kə kuni fərtə Shemed Chidchid, nda i yah mbu ichi naka yara Fara.

2 Kəthləm le la shuwunkə tə hanshundə somən, nga tə nofchə natna shundəwa tə Fara, nifəsə la sənkə i natna mbutəwa, la mbukən icha bubweeta mbədə alchita Shemedə.

3 Le la mbukə ichi na yara Fara, na shunandə nofcha kə tinaən kanda, kə chekaən alchita kanda, kə saən səssi kanda.

4 Le naka shundə tə hanshundə somən naka tinađə fat'en, pad le naka mbu'ichi na yara Fara tinađə fatərbanda.

5 Yahkisi natuni kə shununi tə hanshuwunchə somsomən, buredi yahtə kə mbu'uni ichi na yara Fara. Le la mbukə ichi na yara Fara, sherada le la shuwunkə tə hanshuwunchə somsomən, ma mbwi yunə hanngalə i mbutən, kana tinandə fatərbanda.

6 Nakənya hwanmancha, ma bedi mbəskuni rja shundə tə hanshuwuncha, mə natna chekanda

kuni ma mbwa'awi hangngalə shuwunkəna kuniwa, ndu sənda, ndu ichi na yara Fara, ndu sakandadi?

⁷ Nakən kichu tə ichi nguchit shishingtəsa fechengnanda, nda kəla'a tə ənat pecha, ma chu burechengnanda kish diichinwa, wun na sən i nat ficha futa tə i nat ficha peta?

⁸ Ma pyawu fichə kutmetə keeke tə i nat ficha səndəwa, wun na səhatəfə kə mbata?

⁹ Nakən kichu mbədengnuni, ma shununi tə hanshuni mbəsauchit ficha, nakficha sən i mbutuniwa kəni? Shuwunkuniyu mere pədakna hur rənna'a.

¹⁰ Michisi somsoməna hur kisshita, chika yen miya tə sakətkənsi.

¹¹ Ma sənwi sakət mikənwa, naki nat kə roma mbəda lə shuwunkən, lə shuwunkən pad nakən kə roma mbədengna.

¹² Nakən kichu mbədengnuni, nakuni tə bwechit hura a dar mbəs fər Shemedchi somsomən, fəram alchidengnuni kə suni tor tə fər Shemedə na tinandə fatərbanda.

¹³ Kəthləm ndəkən, chikawun na shundə tə hanshundə somsomən kə hwənən kə fərang fichə mba sən i mbutən.

¹⁴ Kəthləm ma hwəni tə hanshundə somən, shemedengnə hwanka, pad yarengnə cheku tə ənwa.

¹⁵ Mənati səta? Ni hwəndə tə shemedengna, ni hwəndə tə yarengnə pad. Ni ən'imshi tə shemedengna, ni i'ndə tə yarengnə pad.

¹⁶ Manga kichuuwa, masa sət usoko tə shemedeku, tə kəni le naka kuthləmata mbəsauchik hanshuniniyu ndatwa: "Kə sokən

kichu wa kənə." Kə dar usoko tə natu səta, ma sənutə i natu mbutəwa?

¹⁷ Chika sokkənwa shidi usoko kaən, ənsə chekandəna le nak nduk təsə le sənuchikwa.

¹⁸ Sadi Farə usoko sherađi kuni tə shundə tə hanshuwunchə somsomən.

¹⁹ Chika kichu, a hur kətən hwanda kweshikən kə mbu'i ichi dıurman tə hanndəkiketenga kəthləm kə sakayi funəhar məni mbu ichi aru kumchitkum (10,000) tə hanshundə somsomən.

²⁰ Hwanmancha, malamən yarə'ichə nda hwecha. Kənuni hwecha a hur bəbichitfata, kənuni pəktechə hur yarengnuni.

²¹ A hur kus yara fichəhiwa:
 "Tə mbəda nofcha fa hanshuwunchə somsomən pad tə miya
 romcha nati shundə tə nofchiya,
 chika təkitchu ngunda kithləmatwa,
 ndat Ləmwanda."

²² Awi shundə tə hanshuwuncha nakndə kə sakətkən nga kə mbəda fa fərkitwa kə mbəda fa bahfərkit. Mbu yara Fara i fafərkit nga i fa bahfərkitwa.

²³ Kəthləm ndəkən ma hwim fatərmbandəhi, kana chikawunna nata shundə tə hanshuwunchi somsomən, nakən funəsə mbəsaundə i nat ficha sətwa, ndu funə fa bahfərkit yimkəsi, ngunda ndatwa nga nakuni hur'inchəwa?

²⁴ Ma chikawuna mbu yari Farə na sətta, kana lə bahfərkit ndu yunə roma yimtəsi le sənuchik i nat ficha sətta, bək shunda chikawuna təka harfa a kakən tərtəhi.

²⁵ Naficha chadə bəbwee ichi kissha handəkiketə'enyu, tə kichu həmkənhi mwanaən Fara ndakənwa: "Kittəkən Fara hurnuni."

Kə Mwanang Fichə Fara Mbayi Kamkəsi

26 Mə natma mbuta hwanmancha? Ma hwimunihi yuna imshə'ensi i mwanandə Fara, yunə sakandañi, yunə mbu'icha, yunə shundə tə han-shundə somsomən, yuna fər hanngalə shunda. Sam ichənat kəthləm tinandə fafərkit.

27 Mana yuna shundə tə hanshundə somsomən, mə sherada nifə chap ndu məkkanwa, kə səndə dederra pad yunə kə fərən hanngalə shuwunkən.

28 Manga yunəsə na fər hanngalə shuwunkənwa, chikawun kə ngasən ba'a hur fatərbakən, kə shunaən fat'en tə Fara.

29 Tapənechə chap ndu məkkan kə shuwunnda, tahchikən kə kikedangndə həbakkə i mbutənda.

30 Ma yunəsa mbənniyu das bat sən'ichikəna mbət'en, le naka shunda tərkakənyu kə ngasən ba.

31 Natuni nuni mbəla mbu ichi na yara Fara ərtə ərta, kəthləm kə sak chikawuni pad kə mbəs chikawun alchita,

32 Tapənecha la mbəllakəndə hərəm incheng-nandə har.

33 Fara nga Farə la shekdəndə i'ndəwa, i yuyur-chita.

Nakən kichu mbəda fatərbadə chidchid,

34 kə ngas nishchə ba a hur kətən hwacha. Kəthləm fərau fichə mbanda kandə kə shuwun-ndəwa, kə kuwurndə ndak nda i mbutə kus.

35 Ma ənsə yahtənda sahta, kə sahhangndə hishchəngnanda huri. Kəthləm ənat harəfata kə shuwun nuhnifa a hur kətən hwanda.

36 Tərkaakə shunda Fara bat tə mbədəngnuniwa, ndu kunang ndak sa'andən?

³⁷ Mala yarkə yunəwa tapənaa nakən, ndu le mbəskə fərta shemedə, kə sənənwa ichi nati yaranda kunisəya mbuta Ləmwanda.

³⁸ Ma cher yunə mbənnifiyu, məlan ma kə cherunindəfa.

³⁹ Kəthləm ndəkən hwanmancha, namtə bweechit hur mbu ichi na yara Fara pad mə maladuni shundə tə hanshuwunchə somsomənwa.

⁴⁰ Kə suni chikama a mbayi kamkəsi, pad a hur tahhasəkən.

15

Thlata Kərəsti Hur Məmatcha

¹ Nakənya, hwanmancha, ni kučkanda kuni kwescha shuni bassandi kuniyu, le thlətuni thlartuni dərkən.

² Tə mbəda kwescha shuwunkən hərəktuni, ma kissħuni shunihar mbwa'andə kuni kwaakwaa. Manga kichuuwa fərkit engnuni mere.

³ I kamkəsi sənandi kuni, ndəkən naka i thləta, ndatwa: "Kərəsti mərkənađi kəthləm bəbichitfechengnəm, nda i natna hur yarat laulawata Farə le mbutən,

⁴ ndatwa thloha ficha, farə mun məkkatəkən thla'aficha, nda i natna hur yarat laulawatkən,

⁵ chedadə fat'ena Kefas kana fichile kumngərənsə chapyu.

⁶ Kana cheda fat'ena hwanmancha fichile sheranga aru durman (500) a farə ərtə, mweefunəsi tə shisshingtafa, chikama sokkən funa mirnda.

⁷ Kana cheda fat'ena Yakubu, tə tahhət fathlənchəkən nat.

8 A mweshitkən nat, chedikən fata, nda le ngəttə ficha a fari kamuchiksə.

9 Kəthləm njang naka mweshitmiya fathləncha, kamuchiksə kə afichəwa ləthlənda, kəthləm fəradı bahta fa tərbanda Fara.

10 Tə mbəda kafata Fara nati kə i natiya, kafat'en kə mbədengna nga merewa. Shidi tor sherafi chikawuna hurnanda, chikama sokkən nga njangwa, kafadi Farə nak tə njiyu.

11 Ndu njang ndu kadang, basskani kichuyu, tə kichuyu pad fərtuni kit.

Thlata Məmatcha

12 Ma ficha bassə thlata Kərəsti a hur məmatcha, məsək la ndat funengnuniwa thlata məmatchəsəwa?

13 Ma nga thlata məmatchəsəwa, sokkən chika Kərəsti thla'awu fichəwa.

14 Ma thlaawu fichə Kərəstiwa, bassengnani pofən, fərkitchidengnuni pofən.

15 Ma tana nakən kichu, shidani fa lekta Fara, kəthləm shidani sheta kə dar Farəwa thla'adə Kərəsti hur məmatcha, le thla'awuchitən, ma tə kitwa thla'awu fichə məmatchəwa.

16 Kəthləm ma thla'awu fichə məmatchəwa, sokkən Kərəsti ma thla'awu fichəwa.

17 Ma sokkən thla'awu fichə Kərəstiwa, fərkitchidengnuni pofən pad paaya mwakuni hur bəbichitfechengnuni.

18 Sokkən fichile fərkəitta hur Kərəsti, kannda mərtədi thləratkəndadi.

19 Ma dəfəm handəkiketengnəm kə Kərəsti kəthləm nadəhiya deng, sherafima chikawun kə ənat hadandə nifəfa.

20 Kitchitkən thla'afichə Kərəsti a hur məmatcha, məlan naka tərka thlata fichile mərkədi.

21 Nakən bak murtə tə mbəda nifa ərta, tə mbəda nifə ərta pad bat thlata məmatcha.

22 Nda i nat ficha məmattə kəthləm Adamu, kichu pad kəthləm Kərəsti nat ficha thla'andə nofchə nat.

23 Nak thlakəna nata ndera chikawun tə witə ikən, Kərəsti na nata tərkakən, kana fichile naka ikən a fari natna ngərandə'in.

24 Kana mweshitmikəna bata, fari natna fəra kuturəchita Fara Shinda, difitə wuwweləndə fa kuturəchitadi, nat tə kuturcha tə alchita.

25 Waat nan sok kuturəchita, kana dəf atikrechikən kə ka sarəchi'en.

26 Hanmurtə naka mweshitmi atikretəkən ti natna bəllanda.

27 "Kəthləm shidtə ichinat kə ka sarəchi'en" Ma deeffichəwa: "Shidtə ichinat kə ka sarəchi'en", chedakissha dwaachitkənwa nga nat tə Farə tə ində'enwa, le dəfkə chikamənat kə ka Kərəsti.

28 Kə ngərandə Farə ichiniyu kə ka sarəchi'en, hwankən pad sokkəna ka Fara, kana Fara nata chikamə tə təmə nat.

29 Manga thlata məmatchəsəwa, mənat nofchiya səta, fichile sandə fichə baptisma kanda kəthləm məmatcha? Ma thla'awu fichə məmatchəwa kəpware, kəthləmmə la sandə fichə baptisma nofchə kəthləm kandang?

30 Kəthləmmə la natma dəf inchengnəma hur mborō chikayen hanthləkta?

31 Wembəta nja miya hanmurta! Yarkiyaa hwanmancha, kittəkən la thla'ayi'ində kəthləm kunang hur Yəso Kərəsti Ləmwadengnəm.

32 Ma mbedi tə pəktat hanthlucha a Afisa, kəthləm yarengnə kə dar nifa, mə naka

mbəstengnəhar? Mangu ficha thla'andə məmatchəwa,

"Nga kwesh kə səməm kə səmwa nakən ishki nəma mərta?"

³³ Mə ləmi fichə kuniwa: "Soktə tə bəbinofcha la səbaən ka hur'indadı."

³⁴ Bamadi kə hur'inchengnuni ndiichin, kə malanguni sət bəbichitfata. Kəthləm funengnuni sənundə Farəwa. Mbuki iniyu kəthləm kə harangfat kuni.

Thlata Fata

³⁵ Pad funə nanda sahtə ndatwa: "La thla'ang fichə məmatchəwa kəni? Tə witə fatmə natnda bata?"

³⁶ Boma! I həftu ngu tiftəwa se ma mirwa.

³⁷ Ma hifna, nga cheta i həftu tə fatkən na tiftəwa, hanwitəkən ndak. Ndu i alkama ndu hanwitə ən somən.

³⁸ Farə la fərang fata hanwitəkən nda i yahtən, pad chika witə hanwitəmi la fəraən fatkən'en.

³⁹ Nga nat thlu ərtəwa, nofchə tə witə thləwengnanda ərta, dəhərəmchə tə witə innanda, dishchə tə witə innanda, tinchə pad tə witə innanda.

⁴⁰ Tindəsi i afshi nedəsə pad i kisshita, mwanda i afshi somən, mwanda i kisshitə pad somən.

⁴¹ Mwanda hwatfarə somən, i ndəraa somən, i hanndərechə somən; kəthləm yunə hanndəraa somən mwandə'en tə le.

⁴² Nakən kichu tə pathlə thlata məmatcha. I həftə ficha nan yiratadı, i thla'andə ficha yirat'ensadəwa.

43 La hækə ficha tə bah fər mwanda, thla'ang ficha hur mwanda. La hækə ficha hur bah alchita, thla'ang ficha hur alchita.

44 Hækə ficha hur cheta fata, thla'ang ficha hur fata shemedə. Nakən fatsə i cheta fata, fatsə pad i shemedə.

45 Nakən kichu hur yaratkən, "Adamu tərka nifa sokka nifə tə shisshingtafa, ndukwalat Adamu shemedə lela fərkə shisshingta.

46 Nga le naka i shemed naka tərkakənwa, i punifəchita, kana i shemedə.

47 Tərka nifa chekna hur furta a hur kissita, chapatə nifa bakna hur afshi

48 Nda ini chet nifa hur furtuyu, nakən kichuyu tə fichile naka i furta. Nda i'ni nat leni hur afshiyu, kichu pad natna nata kə fichile naka i hur afshi.

49 Nda i'ni tərtəm mirshingta leni cheka hur furtuyu, kichu pad natma tər mirshingta le naka hur afshi.

50 I nati mbwa'anda kuni, hwanmancha, ngusətta fadengnəm nda thlu tə fwara kə yimnda kuturəchita Farəwa. Kichu pad lə yirata ngu mbəs əna a ratə le nguchika yiratwa.

51 Kamthləmathi, ni mbwa'a əna kuni bùbwetta. Ngəma mərtə natəmwə, natəm naficha bùbwedandəkəmhi,

52 Nda nakənya a təbərta hwanitəhi, a mweshitmi kutmeta. Naficha pyandə kutmeta, thla'ang fichə məmatcha tə fadi nguchika yirata, kana ficha bùbwedandə kəmhi.

53 Kəthləm fadi na yirata waat kə bùbwedang fichəhi təle nguchika yirata, lela mərkə pad kə bùbwedang fichə təle nguchika mərtə.

54 Le na yirata ma bûbweda fichéhi tèle nguchika yirata, le na mèrta kë bûbwedang fiché tèle nguchika mèrta, a mbènniyu nat i yarandé fichéhi hur shunda Farè nan nèhhatéhi ndatwa: "Mèhdafiché hanmurta, shera ficha al'en."

55 "Ai hanmurta, mbès'ønekuhara ayi? Ai hanmurta, alchideku ayi?"

56 Alchita hanmurta bøbichitfata, kus naka alchita bøbichitfata.

57 Usoko Fara le férang mbès'øna kémhar tæ mbèda Lèmwadengnèm Yèso Kèrèsti.

58 Kèthlèm ndékèn hwanmanchiné ti yahti, thlaramhi kit, mè fohha ønkunidiwa. Kènding kë fèrunè fechengnuni nat kë tora Lèmwanda, kèthlèm shinuniwa bahtengnunihi hur Lèmwanda ngu nat pofènwa.

16

Kèsanda Fichilesè Nak Chidchid

1 Nakènya pathlè kèsanda fichilesè nak chidchid, sam nda i ndadi mbèt ngèlhwanichi a Galatiyayu.

2 A farè ladi, tèrka chika yen mundè mud, chikawuni kèla dèfèn hanndèbèltéhi kèlar hur i la mbèlaatèn mbèsta kë kèsènhar, kèthlèm ma bedi mèni hum'icha natsèwa.

3 Ma she'i ni thlèn fichile hartunihar, ngèmtuni tèkanda, tæ yarat dèlwer kë dèndè tæ fèrpofèn engnuni kë Urshelima.

4 Ma sokkènwa keekesi njang pañ kë di, natnda dèfkèdènji.

Tahhasafè i Wita

⁵ Ni bata mbədengnuni ma didi tə Makidoniya, kəthləm yahkisi kə di tə Makidoniya.

⁶ Mbah kə si tolla mbədengnuni, mbahya ma kə mbərayi fektəhi mbənniyu, kəthləm kə kəsikunisi nat mbədi nati dəta.

⁷ Nga yahtengna kənikuni nakənya kə mbərihi ndakwa, dəfi hanndəkiketəsi kə muni tolla mbədengnuni, ma ngəma Ləmwandə.

⁸ Pad ni thlarəhi a Afisa kə farə Pentekos,

⁹ Kəthləm i'ni fichə mikənndəsə hauyang i tor nat tə mbəs'ənsi chika sokkən atikrechisə kaən.

¹⁰ Ma bed Timoti, kə ngəmangnguni kə kalən fathi hurnuni, kəthləm məlan ma na sət tora Ləmwandə nda i nati sətta.

¹¹ Mə cherinduni thlətndəwa, kə kəsangngunisa hur witə'en yuyur, kəthləm kə ngəraən i'na mbədengna, nja kəlata mba ʃat'en tə hwanmancha.

¹² Nakənya pathlə hwanmanəm Afolos pad, hwanadi tə alchitafa kə dəka mbədengnuni tə təhhət hwanmancha, nakən nga yahtə'en kə dən nakənyawa. Nan dəta ma mbish tə mbanda.

Mweshit Mi Shunda

¹³ Sokam tə təhhəsəfa, kə thlaruni kit tə alchita a hur fərkitengnuni, kənuni nda hishcha, kənuni tə alchitafa.

¹⁴ I natuni sətnat kə suni hur mbənfata.

¹⁵ Hwanmancha, shinuni nofchi hura'a Istifanus kanda tərkakə tərtəhi a hur hachahai Akaya, pad firndə fechengnanda kə sangndə tora fichile nak chidchid.

¹⁶ Nja hwanandə kuni kə fəranguni mwanda witə nofchiniyu, tə fichile naka shikechə torchengnani tə bahtengnani.

¹⁷ Shiki mbəndəfə tə bata Istifanus, tə Fartunatus, tə Akaikus, le sokkə nda kunang baka.

¹⁸ Tərandə hureengnəhi nat tə innuni. Witə nofchiniyu kəla fəranguni mwanda kanda.

Mweshitmi Ndat'icha

¹⁹ Fa tərmbayi Asiyayu kanda nda'icha kuni. Akila tə Biriskila tə fa tərmbayi la humkəhi hure'engnandəyu, kanda nda'icha kuni kaən hur thləm Ləmwanda.

²⁰ Hwanmanchi natta mbənniyu kanda nda'əna kuni. Kə ndangnguni icha ndani tə chidchid tə kəsndanihar.

²¹ Njang Bulus yarak ndat'ənadıya tə harengna.

²² Ma yunəsə nguchit mbənfat'ensi kə mbəda Ləmwanda, kənaka səbkən. Lə Ləmwada a bu.

²³ Kafata Ləmwandə Yəso kənan tə kuni.

²⁴ Malan mbənfadengna kənan tə kuni natuni hur Yəso Kərəsti. Kəsokən kichu.

Boga New Testament Portion Portions of the New Testament in the Boga language of Nigeria

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Boga)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

7ff1e4ab-f55d-5b63-a0cb-c9c683f93166